

En vandring i skyggenes dal? Hindringer for energieffektivisering og nyskaping i byggebransjen

Knut H. Sørensen
Institutt for tverrfaglige kulturstudier
NTNU

Hva er problemet?

- Kraftig reduksjon av klimautslipp:
  - Spare elektrisitet
  - Bort med oljefyr o.l.
  - Bygninger representerer om lag 40 % av samlet innenlands energiforbruk
- Utfordrende paradokser:
  - Stort potensial for energieffektive bygninger
  - Dagens kontorbygg er mindre energieffektive enn eldre bygninger
- Det smarte spørsmålet:
  - Hvorfor bygges det ikke mer energieffektive bygg?

På vei mot et svar: Bygningssektoren som energieffektivitetens ”Bermudatriangel”

- ***Manglende etterspørsel*** etter energieffektivitet. Dominans av kortsiktige og trivielle argumenter om å bygge billigst mulig.
- ***Passiv offentlig regulering***. Preferanse for informasjon og økonomiske insentiver. Romantisk tro på markedsmekanismen
- ***Konservativ kultur*** i byggebransjen. Gjenbruk framfor nytenkning

Manglende etterspørsel

- Grunnleggende asymmetri mellom utbygger og bruker:
Synlig kostnad, skjult gevinst
- Bygningers energikvalitet er marginale egenskaper sammenliknet med beliggenhet og utseende
- Energieffektivitet er i for stor grad blitt gjort til et spørsmål om økonomi
- Markedet for energieffektive bygninger fungerer strengt tatt ikke!

Markedsromantisk regulering

- Når billigst er best, kan økonomiske insentiver virke?
  - I liten utstrekning, særlig når kostnadene med å investere i energieffektivitet er kjente, mens gevinstene tilfaller andre
- Informasjons- og holdningskampanjer er lite verdt! (Men de er til gjengjeld billige)
- På vei mot ukjent mål?
  - Ingen felles standard for hva som er et energieffektivt bygg
  - Ingen felles standard for hva som er et miljøvennlig bygg
  - Regjeringen foreslår at hvem som helst kan energisertifisere eget bygg
- Hva må gjøres når byggeforskriftene er både minimums- og maksimumsstandard?

Byggebransjens konservative kultur

- Liten interesse for innovasjon og nyskapning
- Mye gjenbruk av løsninger fordi det er billigst
- Et kontraktssystem som gjør forandringer kostbart – all nytenkning må forgå tidlig i prosjektet
- Sprikende forståelser av hva som er et bærekraftig bygg

Ut av Bermuda-trianglet?

- Når markedet ikke fungerer – på tide med mer offentlig regulering?
- Det trengs standarder for hvordan miljøvennlighet og energieffektivitet skal måles og vurderes
- Staten som byggherre bør vise vei
- Kontraktsregimet må revurderes
- Økt forskningsinnsats